

Sygn. akt II Ca 441/17

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 5 lipca 2018 roku

Sąd Okręgowy w Piotrkowie Tryb. Wydział II Cywilny Odwoławczy w składzie:

Przewodniczący	SSA w SO Grzegorz Ślęzak (spr.)
Sędziowie	SSA w SO Stanisław Łęgosz SSR del. Jolanta Szczęsna
Protokolant	st. sekr. sąd. Anna Owczarska

po rozpoznaniu w dniu 21 czerwca 2018 roku w Piotrkowie Trybunalskim

na rozprawie sprawy z powództwa Z. S.

przeciwko D. S.

o ustalenie wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego i o alimenty

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 24 kwietnia 2017 roku, sygn. akt III RC 630/15

- zmienia zaskarżony w wyrok w punkcie pierwszym sentencji w ten sposób, że ustalone od Z. S. na rzecz D. S. alimenty w kwocie po 500,00 złotych miesięcznie ostatnio wyrokiem Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 27 kwietnia 2015 roku w sprawie III RC 89/10 obniża z dniem 5 lipca 2018 roku do kwoty po 400,00 (czteryście) złotych miesięcznie, pozostawiając bez zmian dotychczasowe ich warunki płatności;
- oddala apelację w pozostałej części;
- znosi wzajemnie koszty procesu między stronami za instancję odwoławczą;
- nakazuje wypłacić z rachunku Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim na rzecz Kancelarii Adwokackiej adw. A. J. kwotę 147,60 (sto czterdzieści siedem złotych, 60/100) złotych brutto tytułem wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną z urzędu powodowi w postępowaniu odwoławczym.

SSA w SO Grzegorz Ślęzak

SSA w SO Stanisław Łęgosz SSR del. Jolanta Szczęsna

Sygn. akt II Ca 441/17

UZASADNIENIE

Zaskarżonym wyrokiem z dnia 24 kwietnia 2017 roku Sąd Rejonowy w Piotrkowie Tryb. po rozpoznaniu sprawy z powództwa Z. S. przeciwko D. S. o ustalenie wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego oraz z powództwa Z. S. przeciwko D. S. o alimenty oddalił oba powództwa i zasądził od Skarbu Państwa na rzecz Kancelarii Adwokackiej adwokat A. J. kwotę 146,70zł., którą to kwotę nakazał wypłacić ze Skarbu Państwa – Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim.

Podstawę powyższego wyroku stanowiły przytoczone poniżej ustalenia i zarazem rozważania Sądu Rejonowego:

Wyrokiem zaocznym z dnia 27 kwietnia 2015 roku w sprawie sygn. akt III RC 89/10 Sąd Rejonowy w Piotrkowie Trybunalskim podwyższył alimenty od Z. S. na rzecz jego córki D. S. po raz ostatni ustalone wyrokiem Sądu Rejonowego w Piotrkowie Trybunalskim z dnia 18 listopada 2008 roku w sprawie sygn. akt III RC 529/08 z kwoty po 300 złotych do kwoty po 500 złotych miesięcznie, poczynając od dnia 11 czerwca 2013 roku, z ustawowymi odsetkami w razie uchybienia terminu płatności którejkolwiek z należności, pozostawiając bez zmian pozostałe dotychczasowe warunki płatności. D. S. ma 19 lat. Ukończyła (...) Liceum Ogólnokształcące w P. osiągając dobre i bardzo dobre wyniki w nauce. W toku swojej edukacji zawsze osiągała promocję do klas następnych bez opóźnienia. Obecnie kontynuuje naukę na Uniwersytecie (...), na kierunku (...), w trybie stacjonarnym. Po zakończeniu pierwszego semestru na I roku studiów zaliczyła terminowo wszystkie egzaminy. Dodatkowo bierze udział w szkoleniach w ramach programu „(...)”. Pozwana mieszka w wynajmowanej kawalerce, za którą ponosi opłaty w wysokości 800 złotych miesięcznie. Wydatkuje na swoją edukację około 25 złotych miesięcznie. Co weekend wraca do P., co wiąże się z kosztami 120 złotych miesięcznie. Zakup ubrań dla pozwanej to koszt około 200 złotych sezonowo, a zakup środków higienicznych około 30 – 50 złotych miesięcznie. D. S. pobiera alimenty z Funduszu Alimentacyjnego. Nie utrzymuje kontaktów z powodem. Nie posiada żadnego własnego majątku.

Matka pozwanej, M. B. prowadzi wspólnie z mężem gospodarstwo rolne o powierzchni (...) ha, które jest jego własnością. Otrzymują dopłaty z Unii Europejskiej w kwocie około 6.000 złotych. Kwotę tę przeznaczają na najem maszyn rolniczych m.in. kombajnu. Uprawiają ziemniaki i ziarno. Hodują 20 sztuk trzody chlewnej, z której rocznie za jedną sztukę uzyskują dochód w kwocie 400 złotych.

Na utrzymaniu matki pozwanej pozostają jeszcze dwie małoletnie córki. Dzieci są zdrowe, nie wymagają specjalistycznego leczenia.

Matka D. S. wraz z mężem i dziećmi mieszkają w domu jednorodzinnym. Na koszty utrzymania domu składają się opłaty za energię elektryczną w kwocie 300 złotych co dwa miesiące, opłaty za wodę w kwocie 200 złotych co dwa miesiące, wydatki na zakup butli gazu za kwotę 35 złotych na 2-3 miesiące, podatek od nieruchomości 260 złotych kwartalnie, opłata za wywóz śmieci 70 złotych miesięcznie, zakup opału w sezonie grzewczym za kwotę około 3.000 złotych.

M. B. nie posiada zadłużenia. Wraz z mężem są właścicielami samochodu osobowego marki R. (...), rok produkcji 1992 roku.

Matka pozwanej przeznacza na nią kwotę 700 złotych miesięczny, w ramach czego przekazuje na jej rzecz kwotę 300 złotych miesięcznie w gotówce zaś kwotę około 400 złotych miesięcznie wydaje na zakup ubrań dla D. S., przygotowywania jej posiłków oraz zakup produktów spożywczych.

Powód Z. S. ma 42 lata, wykształcenie podstawowe. Jest rolnikiem i utrzymuje się z prowadzenia gospodarstwa rolnego o powierzchni 2,2640 ha fizycznego, w tym 0,7742 ha przeliczeniowego, które wdzierżawia na czas nieokreślony. Opłaca podatek rolny w kwocie 46 złotych rocznie. Pobiera dopłaty z Unii Europejskiej, z których połowę przeznacza na opłacenie należności z tytułu dzierżawy gruntów rolnych. Uprawia zboże, ziemniaki. Na zakup nawozów wydaje około 800 złotych rocznie. Powód ponosi opłaty w związku z ubezpieczeniem rolniczym w wysokości 390 złotych kwartalnie.

Leczony jest z powodu schorzeń kręgosłupa oraz stawów kolanowych. Odbywa wizyty lekarskie w ramach NFZ, jak i prywatne, na które przeznacza kwotę 100 – 150 złotych miesięcznie. Kwotę 150 – 200 złotych miesięcznie wydatkuje na zakup lekarstw.

Decyzją z dnia 16 listopada 2016 roku Komisja Lekarska ustaliła 5% uszczerbek na zdrowiu u pozwanego, będący następstwem wypadku przy pracy w gospodarstwie rolnym, któremu uległ Z. S. w dniu 29 marca 2016 roku.

Powód pozostaje w związku małżeńskim. Między małżonkami istnieje umowną rozdzielność majątkową. Żona powoda pracuje zarobkowo jako urzędnik biurowy. Z tego małżeństwa powód nie posiada dzieci. Małżonkowie mieszkają w domu należącym do ojca powoda, który mieszka wraz z nimi. Z. S. ponosi wydatki na zakup środków czystości, wyżywienie, odzież w wysokości około 300 złotych miesięcznie. Co miesiąc kupuje butlę z gazem za kwotę 35 złotych, opłaca wywóz śmieci w kwocie 7,50 złotych, partycypuje w kosztach ogrzewania domu w kwocie 1.500,00 złotych na sezon grzewczy, ponosi koszt 600 złotych rocznie za energię elektryczną, wydatkuje 30 złotych miesięcznie za wodę, opłatę 49 złotych miesięcznie za telefon. Posiada zadłużenie z tytułu niepłacenia alimentów na rzecz pozwanej w kwocie około 95.000 złotych. Ponadto zaciągnął pożyczkę w kwocie 5.000 złotych.

Sąd zważył, iż powództwo Z. S. o ustalenie wygaśnięcia ciężącego na nim obowiązku alimentacyjnego względem córki D. S., jak również powództwo o zasądzenie alimentów na rzecz Z. S. od córki D. S., nie zasługują na uwzględnienie.

Odnosząc się do powództwa Z. S. o ustalenie wygaśnięcia ciężącego na nim obowiązku alimentacyjnego względem córki wskazać należy, iż jego podstawę stanowi treść art. 138 k.r.o., zgodnie z którym w razie zmiany stosunków można żądać zmiany orzeczenia lub umowy dotyczącej obowiązku alimentacyjnego. Zmiana ta może dotyczyć zarówno sytuacji uprawnionego, jak i zobowiązanego poprzez pogorszenie albo poprawę ich sytuacji materialnej, co może skutkować zmianą wyroku alimentacyjnego, jeżeli w ocenie sądu rodzinnego będzie miało charakter istotny. Zmiana ta może polegać na zmniejszeniu albo zwiększeniu wysokości świadczeń alimentacyjnych, bądź też na ustaleniu wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego.

Jak wynika z art. 133 § 1 i 3 k.r.o. rodzice obowiązani są do świadczeń alimentacyjnych względem dziecka, które nie jest jeszcze w stanie utrzymać się samodzielnie, chyba że dochody z majątku dziecka wystarczają na pokrycie kosztów jego utrzymania i wychowania. Rodzice mogą uchylić się od świadczeń alimentacyjnych względem dziecka pełnoletniego, jeżeli są one połączone z nadmiernym dla nich uszczerbkiem lub jeżeli dziecko nie dokłada starań w celu uzyskania możliwości samodzielnego utrzymania się.

Wyraźnie podkreślił, że z treści wskazanego przepisu wynika, że obowiązek alimentacyjny rodziców nie wygasa z datą uzyskania przez dziecko pełnoletniości, a dopiero z chwilą kiedy będzie ono w stanie samodzielnie się utrzymać.

W przedmiotowej sprawie nie zaszły po stronie pozwanej takie okoliczności, które uzasadniałyby ustalenie, żądanego przez powoda, wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego. D. S. istotnie osiągnęła pełnoletność, lecz wraz z jej uzyskaniem nie zakończyła swojej edukacji. Kontynuuje obecnie naukę na studiach wyższych, co uwzględniając dotychczasowe osiągnięcia edukacyjne pozwanej, jest w pełni uzasadnione. D. S. osiągała dobre i bardzo dobre wyniki w nauce w liceum ogólnokształcącym, jak również zaliczyła terminowo pierwszą sesję egzaminacyjną na studiach. W toku swojej edukacji uzyskiwała promocję do następnych klas bez opóźnienia. Pozwana w związku z tym, iż zakwalifikowała się na studia stacjonarne nie jest obecnie w stanie pogodzić nauki z pracą zarobkową, a co za tym idzie nie jest w stanie samodzielnie się utrzymać. Co więcej pozwana poza podjętymi studiami korzysta z dodatkowych szkoleń na terenie Ł., które podnoszą jej kwalifikacje i powodują wzrost widoków na przyszłość zawodową. Wskazać należy, że dążenia pozwanej do uzyskania pełnego wykształcenia należy rozumieć jako starania do osiągnięcia życiowej samodzielności. Dokłada ona wszelkich starań ku temu, aby móc w przyszłości we własnym zakresie pokrywać własne potrzeby. Również zwrócić należy uwagę, iż usprawiedliwione potrzeby D. S. z pewnością nie zmniejszyły się od chwili ostatniego ustalenia obowiązku alimentacyjnego w dniu 27 kwietnia 2015 roku. Obecnie wynajmuje ona mieszkanie na terenie Ł., co wiąże się z dużymi kosztami utrzymania lokalu.

Odnośnie natomiast sytuacji powoda, w ocenie Sądu, nie uległa ona tak istotnej zmianie w rozumieniu art. 138 k.r.o., która uzasadniałaby ustalenie wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego. Z. S. nadal utrzymuje się z prowadzonego gospodarstwa rolnego. Mimo, iż wielokrotnie w toku niniejszego procesu podnosił, iż jest on osobą schorowaną, lecz się na schorzenia kręgosłupa oraz stawów, nie przedstawił stosownego orzeczenia, z którego wynikałyby trwałe ograniczenia w zdolności do pracy zarobkowej. W związku ze wskazanymi wyżej dolegliwościami powód ponosi koszty leczenia w kwocie około 300 złotych miesięcznie. Okoliczność ta, przy uwzględnieniu wysokości tych kosztów nie zwalnia jednak Z. S. z obowiązku alimentacyjnego względem córki. Powód nadal mieszka wspólnie z żoną w domu swego ojca, nie posiada innych dzieci na utrzymaniu. Istniejące zadłużenie powoda na kwotę ok. 95.000 złotych wynika natomiast tylko i wyłącznie z uporczywego niepłacenia ustalonych sędownie alimentów na rzecz córki D. S.. Powód nie wykazał w żaden sposób, aby jego możliwości zarobkowe oraz majątkowe nie pozwalały mu uiszczać ustalonych alimentów.

W tym stanie rzeczy, w ocenie Sądu, nie nastąpiła taka zmiana stosunków ani po stronie Z. S., ani po stronie D. S., która uzasadniałaby ustalenie wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego powoda na rzecz pozwanej.

Odnośnie do powództwa Z. S., o zasądzenie alimentów od pozwanej na jego rzecz w kwocie po 700 złotych miesięcznie, to wskazać należy, że podstawą żądania powoda jest art. 128 k.r.o., z którego wynika obowiązek alimentacyjny krewnych.

Zgodnie z treścią powołanego wyżej przepisu, obowiązek dostarczania środków utrzymania, a w miarę potrzeby także środków wychowania obciąża krewnych w linii prostej oraz rodzeństwo. Przy czym, stosownie do art. 129 § 1 k.r.o. obowiązek alimentacyjny obciąża zstępnych przed wstępnymi, a wstępnych przed rodzeństwem; jeżeli jest kilku zstępnych lub wstępnych - obciąża bliższych stopniem przed dalszymi. Obowiązek alimentacyjny zobowiązanego w dalszej kolejności powstaje dopiero wtedy, gdy nie ma osoby zobowiązanej w bliższej kolejności albo gdy osoba ta nie jest w stanie uczynić zadość swemu obowiązkowi lub gdy uzyskanie od niej potrzebnych uprawnionemu środków utrzymania jest niemożliwe lub połączone z nadmiernymi trudnościami (art. 132 k.r.o.).

Podkreślenia jednak wymaga, że obowiązek krewnych powstaje dopiero wówczas, gdy nie ma małżonka, zobowiązanego w pierwszej kolejności do alimentacji. Zasada ta wynika z art. 130 k.r.o., który stanowi, iż obowiązek jednego małżonka do dostarczania środków utrzymania drugiemu małżonkowi po rozwiązaniu lub unieważnieniu małżeństwa albo po orzeczeniu separacji wyprzedza obowiązek alimentacyjny krewnych tego małżonka. Skoro małżonek jest pierwszą osobą z kręgu zobowiązanych do alimentacji po ustaniu, unieważnieniu lub orzeczeniu separacji małżeństwa, to tym bardziej jest on pierwszym zobowiązanym do dostarczania środków utrzymania współmałżonkowi w trakcie trwania małżeństwa na podstawie art. 27 k.r.o. Przepis ten stanowi, że oboje małżonkowie obowiązani są, każdy według swych sił oraz swych możliwości zarobkowych i majątkowych, przyczynić się do zaspokajania potrzeb rodziny, którą przez swój związek założyli. Na potrzeby rodziny składają się również usprawiedliwione potrzeby każdego z małżonków.

Z. S. pozostaje w związku małżeńskim, należy więc stwierdzić, że obowiązek przyczyniania się do zaspokajania potrzeb rodziny o charakterze alimentacyjnym przez żonę powoda wyprzedza obowiązek alimentacyjny córki powoda D. S.. Okoliczność, że powód zawarł z żoną umowę o rozdzielności majątkowej małżeńskiej, nie ma wpływu na obowiązek wzajemnej pomocy między małżonkami, również tej o charakterze alimentacyjnym. To żona Z. S. jest więc w pierwszej kolejności, zobowiązana do pokrywania jego usprawiedliwionych potrzeb a pozwana będąca córką, czyli zstępną powoda jest zobowiązana do alimentacji w drugiej kolejności. Obowiązek alimentacyjny pozwanej powstaje dopiero wówczas, gdy żona pozwanego nie jest w stanie uczynić zadość swemu obowiązkowi lub gdy uzyskanie od niej potrzebnych uprawnionemu środków utrzymania jest niemożliwe lub połączone z nadmiernymi trudnościami. Udowodnienie, że żona Z. S. nie jest w stanie zaspokoić jego potrzeb, w myśl ogólnej reguły dowodowej wyrażonej w art. 6 k.c., ciążyło na stronie powodowej, która nie wykazała jednak tych okoliczności w toku procesu. Z. S. podnosił jedynie, że żona pracuje jako urzędnik, co wskazywałoby na jej dobrą sytuację materialną.

W tym stanie rzeczy, należało oddalić powództwo Z. S. o zasądzenie na jego rzecz alimentów od pozwanej.

Mając na względzie, że powód przegrał sprawę i był zwolniony z kosztów sądowych, Sąd zasądził od Skarbu Państwa wynagrodzenie na rzecz ustanowionego dla Z. S. adwokata z urzędu w kwocie 146,70 złotych brutto, którego wysokość ustalono zgodnie z §10 pkt 9 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 marca 2015 roku w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu (DZ. U. poz.1801).

Powyższy wyrok w części oddalającej oba powództwa zaskarżył powód.

Apelacja zaskarżonemu wyrokowi zarzuca: sprzeczność istotnych ustaleń faktycznych z treścią zebranego w sprawie materiału dowodowego polegającą na przyjęciu iż „nie nastąpiła taka zmiana stosunków ani po stronie Z. S., ani po stronie D. S., która uzasadniałaby ustalenie wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego powoda na rzecz pozwanej oraz zasądzenie alimentów na rzecz powoda oraz obrazę przepisów prawa procesowego, która miała wpływ na treść orzeczenia, tj. art. 233 k.p.c. poprzez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów i oparcie ustaleń faktycznych na częściowo zebranych w sprawie dowodach. Pozwana wnosila o oddalenie apelacji.

Sąd Okręgowy zważył, co następuje:

Apelacja jest nieuzasadniona w tej części, w której kwestionuje rozstrzygnięcie Sądu I instancji oddalające powództwo o wygaśnięcie obowiązku alimentacyjnego powoda wobec pozwanej oraz oddalające powództwo o zasądzenie od pozwanej na rzecz powoda alimentów, gdyż podniesione w niej zarzuty obrazy przepisów procesowych – w tym art. 233 kpc – przez przekroczenie granic swobodnej oceny dowodów oraz dokonania sprzecznych z materiałem dowodowym ustaleń faktycznych, które wskazują na brak zmiany stosunków w rozumieniu art. 138 krio skutkującej uwzględnieniem obu powództw w całości, nie są bowiem trafne.

Nie można bowiem zgodzić się z podniesionymi w apelacji zarzutami naruszenia art. 233 § 1 i art. 328 § 2 kpc poprzez dokonanie nieprawidłowej, bo dowolnej a nie swobodnej, oceny dowodów, a w konsekwencji tego dokonanie błędnych ustaleń faktycznych w zakresie aktualnych usprawiedliwionych potrzeb pozwanej oraz zarobkowych i majątkowych możliwości powoda. Zarzut ten nie jest trafny i należy uznać, iż został w istocie zgłoszony jedynie dla wzmocnienia zarzutu obrazy prawa materialnego, który to stanowi – jak wskazuje treść całej skargi apelacyjnej – główną podstawę zaskarżenia niniejszego wyroku.

Lektura materiału aktowego prowadzi bowiem do wniosku, iż – wbrew zarzutom procesowym apelacji – Sąd Rejonowy w sposób wszechstronny rozważył zgromadzony w sprawie materiał i dokonana przez ten Sąd ocena dowodów nie uchybia zasadom logicznego rozumowania oraz doświadczeniu życiowemu, a zatem mieści się w granicach swobodnej oceny dowodów zakreślonych przepisami art. 233 § 1 w zw. z art. 328 § 2 k.p.c. W żadnym wypadku oceny tej nie można uznać za dowolną, lecz za mieszcząca się w granicach swobodnej oceny dowodów.

Powyższa prawidłowa ocena dowodów doprowadziła Sąd Rejonowy do poczynienia trafnych na dzień wyrokowania przez ten Sad ustaleń faktycznych tak w zakresie aktualnych usprawiedliwionych potrzeb małoletniej pozwanej jak i w zakresie aktualnych zarobkowych i majątkowych możliwości zobowiązanego do jej alimentacji powoda.

Sąd Okręgowy podziela więc ustalenia faktyczne Sądu Rejonowego oraz wyprowadzone z nich przez ten Sąd wnioski w zakresie oceny prawnej żądania pozwu w chwili zamknięcia rozprawy przed tym Sądem i wyrokowania.

Zgodzić należy się z Sądem Rejonowym, iż w dacie wyrokowania przez ten Sąd w sprawie nie nastąpiła zmiana stosunków w rozumieniu art. 138 w zw. z art. 135 kro - w porównaniu z okresem kiedy to alimenty należne od powoda na rzecz pozwanej określone zostały przez Sąd na kwotę 500 złotych miesięcznie (wyrok z dnia 27 kwietnia 2015 r w spr. III RC 89/10), a która to zmiana mogłaby prowadzić do uchylecia obowiązku alimentacyjnego.

Słuszne jest bowiem stanowisko Sądu Rejonowego, że możliwości zarobkowe i majątkowe powoda pozostawały w chwili orzekania przez ten Sąd na podobnym poziomie jak poprzednio a przede wszystkim, że uprawniona do

alimentów pozwana nie uzyskała jeszcze zdolności do samodzielnego utrzymania się, a ta właśnie ostatnia przesłanka przemawia za utrzymaniem dotychczasowego obowiązku alimentacyjnego rodziców wobec niej.

Dodać należy za Sądem Rejonowym, że pozwana – córka powoda – czyni wszelkie starania aby uzyskać tę zdolność do samodzielnego utrzymania, wkładając duży wysiłek w naukę i osiągając w niej dobre wyniki, przy czym wybór przez nią drogi do wyuczenia się zawodu i uzyskania w przyszłości dochodów pozwalających jej na samodzielne utrzymanie się jest logiczny i konsekwentnie przez nią realizowany.

Tak bowiem należy traktować podjęcie przez nią i kontynuowanie nauki na studiach stacjonarnych oraz korzystanie z dodatkowych szkoleń w celu podwyższenia kwalifikacji zawodowych, co wiąże się z koniecznością ponoszenia kosztów, a pozwoli jej w przyszłości na uzyskiwanie dochodów i tym samym na samodzielne utrzymanie się.

Aktualnie jednak z powodu pobierania nauki na studiach dziennych i poza nimi nie jest w stanie zarobkować i samodzielnie się utrzymać, co oznacza, że obowiązek alimentacyjny jej rodziców wobec niej – w tym powoda jako ojca – musi być utrzymany i nie ma na obecnym etapie podstaw do ustalenia jego wygaśnięcia.

Zauważyć trzeba, że obowiązek alimentacyjny rodziców wobec dzieci jest obowiązkiem najszerszym i trwa dopóty dopóki dzieci nie uzyskają pełnej zdolności do samodzielnego utrzymania się, tym bardziej, że – jak w przypadku niniejszej sprawy – pozwana wykazuje się staraniami w uzyskaniu tej samodzielności usiłując zdobyć jak najlepsze kwalifikacje zawodowe.

A zatem na obecnym etapie postępowania powództwo o ustalenie wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego powoda wobec pozwanej musi być uznane za przedwczesne, gdyż pozwany zobowiązany jest nadal pomagać córce w uzyskaniu kwalifikacji zawodowych, do czego ta konsekwentnie dąży.

Powyższe okoliczności oraz prawidłowe ustalenia Sądu I instancji jak również stanowisko pozwanej zaprezentowane na rozprawie odwoławczej wskazują, że taka zmiana stosunków o której mowa w art. 138 krio może nastąpić w niedługim czasie i uzasadniać ustanie obowiązku alimentacyjnego powoda wobec pozwanej jego córki, ale jeszcze nie obecnie.

Absolutnie nieuzasadnione jest w tej sytuacji jeszcze dalej idące żądanie powoda zasądzenia na jego rzecz alimentów od pozwanej. Podzielając w tym względzie stanowisko Sądu I instancji dodać należy, iż istnienie obowiązku alimentacyjnego powoda wobec pozwanej córki wyklucza już samo przez się żądanie odwrotne zasądzenia od niej alimentów na rzecz powoda.

Apelacja nie może więc skutecznie domagać się całkowitego zniesienia obowiązku alimentacyjnego powoda wobec pozwanej oraz zasądzenia świadczeń alimentacyjnych od pozwanej na rzecz powoda, o czym Sąd Rejonowy trafnie orzekł.

Zaprezentowane jednak przed Sądem II instancji nowe dowody wskazują na pewną zmianę stosunków w rozumieniu zacytowanego wcześniej przepisu art. 138 krio, która powinna skutkować ograniczeniem zakresu obowiązku alimentacyjnego powoda wobec pozwanej, tj. obniżeniem wysokości dotychczasowego świadczenia alimentacyjnego.

Załączone bowiem w toku postępowania odwoławczego przez powoda dokumenty dotyczące jego stanu zdrowia i leczenia, wskazują, że oprócz schorzeń ustalonych przez Sad Rejonowy u powoda stwierdzono także podejrzenie nowotworu, ale przede wszystkim z wyroku Sądu Rejonowego w Piotrkowie Tryb. z dnia 31 Października 2017 r w sprawie IV U 41/17, który zapadł już po dacie wyrokowania w sprawie niniejszej, wynika że ustalony trwały uszczerbek na zdrowiu powoda doznany w wyniku pracy w gospodarstwie w wysokości 5% podwyższony został do 10%, a nadto – i przede wszystkim - decyzją ZUS z czerwca 2017 r (wydaną także już po dacie wyrokowania przez Sąd I instancji w sprawie niniejsze) u powoda ustalono lekki stopień niepełnosprawności, co niewątpliwie powoduje lekkie ograniczenie w wykonywaniu przez niego pracy i wpływa na obniżenie jego możliwości zarobkowych i majątkowych.

Tych wyżej wskazanych nowych okoliczności Sąd I instancji nie mógł uwzględnić wyrokując w sprawie z oczywistych względów – nie były one w dacie wyrokowania przez ten Sąd jeszcze stwierdzone decyzjami odpowiednich organów.

W ocenie Sądu Okręgowego mają one jednak aktualnie wpływ na obniżenie należnego od powoda na rzecz pozwanej świadczenia alimentacyjnego z dotychczasowej kwoty 500 do kwoty 400 zł miesięcznie, a rozstrzygnięcie w tym zakresie mieści się w żądaniu ustalenia wygaśnięcia obowiązku alimentacyjnego, które to żądanie jest dalej idące.

Obniżenie dalsze alimentów, tj. poniżej kwoty 400 zł miesięcznie, nie jest możliwe z uwagi na zakres usprawiedliwionych potrzeb pozwanej, który nie uległ zmniejszeniu, lecz wręcz przeciwnie – potrzeby te uległy wzrostowi w porównaniu z okresem kiedy wydawane był poprzednie orzeczenie alimentacyjne.

Dlatego też, reasumując powyższe rozważania, uznać należy, że w świetle prawidłowo ustalonych przez Sąd Rejonowy faktów, uzupełnionych o wyżej wskazane nowe okoliczności, mające znaczenie dla rozstrzygnięcia sprawy po myśli wskazanych trafnie w uzasadnieniu zaskarżonego wyroku przepisów prawa materialnego, zachodzi – w wyniku częściowego uwzględnienia apelacji – konieczność zmiany zaskarżonego orzeczenia na podstawie art. 386 § 1 kpc przez obniżenie dotychczasowych alimentów w kwocie po 500 zł do kwoty po 400 zł miesięcznie.

W pozostałym zakresie apelacja nie zasługuje na uwzględnienie ze względów wcześniej szeroko omówionych a wskazujących na niezasadność apelacji w tej części i trafność rozstrzygnięcia Sądu w tym zakresie.

Dlatego też apelacja powoda w pozostałym zakresie podlegała oddaleniu jako nieuzasadniona na podstawie art. 385 kpc.

O kosztach procesu między stronami za instancję odwoławczą orzeczono na zasadzie art. 100 kpc.

Na podstawie Rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 22 marca 2015 r w sprawie ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej przez adwokata z urzędu orzeczono o przyznaniu pełnomocnikowi powoda nieopłaconego wynagrodzenia za pomoc prawną udzieloną z urzędu powodowi w postępowaniu apelacyjnym.

Mając na uwadze wszystkie powyższe rozważania oraz powołane w nich przepisy, Sąd Okręgowy orzekł jak w sentencji wyroku.

SSA w SO Grzegorz Ślęzak

SSA w SO Stanisław Łęgosz SSR del. Jolanta Szczęsna